SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 45. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 8, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го БЕРЕЗНЯ 1991 Ч. 45. РІК XCVIII.

ШАХТАРІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗАГАЛЬНОГО СТРАЙКУ

Донецьке (УНІАР). — Тут у понеділок, 4-го березня, відбулося засідання регіональної спілки страйкових комітетів Донбасу, на якому додатково до економічних вимог запропоновані ще й політичні вимоги: надання конституційної сили декларації про державний суверенітет України, розпуск КПСС-КПУ на території України і націоналізація її майна, перевибори Верховної Ради України влітку цього року. Остаточні політичні вимоги майбутнього загального страйку шахтарів будуть затверджені на зборах трудових колективів шахт.

Як уже інформовано, 26-го лютого регіональна рада страйкових комітетів Донбасу ухвалила рішення про проведення 1-го березня одноденного попереджувального страйку. Шахтарі вимагають підвищення пенсій та заробітків відповідно до зростання цін. Як відомо, 12-го лютого виконком регіональної ради надіслав до Москви прем'єр-міністрові СССР Валентинові Павлову та міністрові вугільної промисловости Міхаїлу Щадову телеграму протесту проти перешкод з боку союзного уряду у реалізації домовлености між гірниками Донбасу та Радою Міністрів України. Відповіді гірники так і не отримали. Представники страйкових комітетів висловлюють впевненість, що проблеми Донбасу уряд республіки міг би вирішити легко, коли б рішуче відмежувався від центральних установ. Шахти Донбасу в перші кілька днів березня провели по черзі одноденний попереджувальний страйк.

Загальний страйк призначений на 11-го березня. Він відбудеться, якщо попереджувальна акція не принесе сподіваних наслідків.

Фахівці підрахували, що в Донецькій області в найближчі два роки два відсотки населення залишиться без праці в наслідок переходу до ринкових способів господарювання.

Як повідомляє московська газета „Постфактум", від 1-го березня страйкують також ряд шахт Воркути, Кузбасу, Караганди та інших регіонів СССР. Шахтарі вимагають резиґнації президента СССР М. Ґорбачова. На зустрічі з віцепрезидентом СССР Г. Янаєвим представники шахтарських колективів підтвердили головну вимогу: негайне підписання генеральної тарифної угоди між урядом СССР і незалежними профспілками гірняків. Члени робітничого комітету у Прокоп'євську вимагають передати Кузбас в юрисдикцію РСФСР, повернути Росії із союзного бюджету дотації, призначені для шахт.

УКРАЇНА ГОТУЄТЬСЯ ДО РЕФЕРЕНДУМУ

Київ (ПС УРП). — Тут у вівторок, 26-го лютого, відновила працю сесія Верховної Ради України, але працювала вона усього три дні, після чого оголошено перерву, а депутати продовжують працю в постійних комісіях.

Верховна Рада республіки вирішила не йти на конфлікт з центром і провести голосування про майбутню долю СССР. Проте голосування в Україні відбудеться не зовсім за сценарієм, запропонованим Верховною Радою СССР. На території України в той самий день відбудеться опит населення також за українським бюлетенем, у якому міститиметься питання: „Чи згідні ви, щоб Україна була у складі Союзу суверенних держав на основі декларації про державний суверенітет України?"

Водночас пленум ЦК КПУ закликав населення республіки віддати голоси „за оновлену федерацію". Ще раніше, а саме 4-го лютого, Центральний Комітет КПУ оприлюднив заяву з приводу референдуму про долю СССР, яку ввечорі 4-го лютого прокоментував на телевізії лідер компартії України Станіслав Гуренко. В документі міститься заклик до народу України проголосувати за „єдино вірний шлях у майбутнє — за оновлений союз". Це перша офіційна заява компартії України щодо референдуму, призначеного на 17-го березня. На об'єднаному пленумі ЦК КПСС та центральної контрольної комісії КПСС 31-го січня С. Гуренко зазначив, що нинішній рівень пропагандистської роботи недостатній для того, щоб гарантувати схвалення ідеї збереження СССР за колишньою схемою.

Всі інші політичні партії України і Рух закликають громадян сказати „ні" федерації й підтримати ідею союзу суверенних держав.

В ході подальшого розвитку теми суверенітету України, сесія Верховної Ради приступила до обговорення закону про банки і банкову діяльність в Україні. Вирішено створити власну банкову систему, організувати на території республіки грошовий обіг і зформувати власні кредитні ресурси.

„Ми передбачаємо створення національного банку України, а також банку для забезпечення зовнішньоекономічної діяльности республіки та ощадного банку, — заявив кореспондентам В. Буряк, керівник нинішнього Укрбанку, контрольованого Державним банком СССР. — Національний Банк України буде підпорядкований тільки Верховній Раді республіки. Йому передаються чимало з повноважень Держбанку СССР. Національному банкові надається вийняткове право випуску грошей в обіг, а також випуску національних грошових знаків за рішенням парляменту республіки. Під дахом національного банку передбачається також створити золоту скарбницю".

Верховна Рада України схвалила закон про створення банкової системи у першому читанні.

На сесії 28-го лютого Верховна Рада ухвалила пакет законів про наслідки катастрофи на ЧАЕС, вирішено фінансувати передбачені законом заходи для захисту населення виключно з союзного бюджету. Утворено комісію на чолі з академіком Дмитром Гродзинським, яка буде займатися проблемами захисту населення від радіації.

Сесія обрала голову вищого арбітражного суду республіки і ухвалила звернення до шахтарів Донбасу. У зверненні підкреслюється, що страйк шахтарів поставить під загрозу виконання міжреспубліканських зобов'язань, що може спричинити небажані конфлікти й загальмувати рух до суверенітету, дестабілізує економічне становище у республіці.

З Донбасу однак надходять повідомлення, що шахтарі продовжують ланцюговий страйк. Шахти, які не страйкували 1-го березня, оголосили страйк наступного дня, пізніше почали страйкувати все нові і нові шахти.

Від 1-го березня розпочалися також страйки на шахтах Воркути, Кузбасу, Караганди. Шахтарі вимагають підвищення заробітної платні, виконання вимог, поставлених під час минулорічного страйку, а також вимагають резиґнації президента СССР М. Ґорбачова.

Дж. Мейджор буде підтримувати політику М. Ґорбачова

Москва. — Прем'єр-міністер Великобританії перший раз відвідав Совєтський Союз і перший раз зустрівся та ближче приглянувся до совєтських керівників, зокрема генерального секретаря ЦК КПСС і президента Міхаїла Ґорбачова. Джан Мейджор крім розмови з М. Ґорбачовим, зустрічався з головою Ради Міністрів СССР Валентином Павловим, міністром оборони СССР маршалом Дімітрієвим Язовим та іншими

Серед багатьох заторкнених справ і проблем М. Ґорбачов, між іншим, повторив про недопустимість переговорів озброєння на Близькому Сході і змагань в доставі туди нових модерних видів зброї просто для власної наживи. Шкода тільки, кажуть політичні і військові аналітики, що Ґорбачов не назвав речі і країни по імені, бо тоді вийшла б на верх нажива комуно-московських імперіялістів, які озброєли по зуби не тільки духовно незбалансованого Саддама Гуссейна в Іраку, але перетворили цілий Близький Схід, зокрема більші й багатші арабські країни — вся зроя продавалася за доляри, — на склади совєтської зброї, заробивши на цьому „бизнесі" більйони долярів.

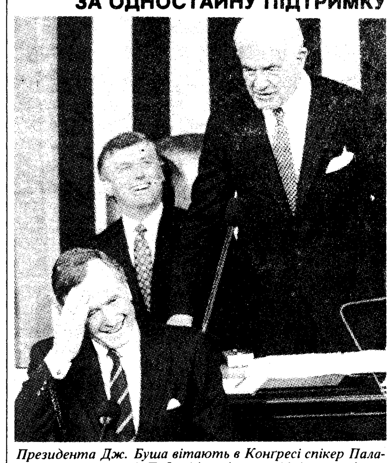
Правду сказав М. Ґорбачов, що масова доставка зброї до країн Близького Сходу грозить новим зривом, новою війною. Переходячи до справи підписаного в Парижі, але ще не ратифікованого договору про зменшення звичайної зброї в Европі, М. Ґорбачов заявив, що іде інтенсивний пошук за відповідною розв'язкою цієї справи.

Совєтське пресове агентство ТАСС, пишучи про розмову Дж. Мейджора з М. Ґорбачовим у справі Прибалтики, каже, що совєтський керівник пошанував оцінку ситуації британським гостем тим більше, що він виявив свою готовість підтримувати також в майбутньому процеси перебудови і демократизації.

Розказуючи журналістам про перебіг зустрічі М. Ґорбачова з Дж. Мейджором, керівник пресової служби президента Віталій Ігнатенко підкреслив, що позиція СССР в районі Перської затоки і на Близькому Сході взагалі залишається незмінною. Він додав, що тепер Совєтський Союз працює над пляном післявоєнного укладу сил в цьому районі світу, який повинен бути інтеґрований у пляни інших, зокрема індустріяльно розвинених країн.

Очевидно, совєтський диктатор намагався втягнути британського прем'єра у зачароване коло його диктаторської влади, де перший голос у вирішуванні усіх справ має генералітет армії і КҐБ Ґорбачов розказував Мейджорові казочки про найсправедливішу совєтську конституцію, яка передбачає вихід республік із Союзу, але цей процес пов'язаний з довгим комплексом переговорів, плебісцитів, нереальних обіцянок і запевнень Москви. Тому не дивно, що Дж. Мейджор стримується з відмовою прибалтійських республік, які заявили йому, що вони не боряться за московську ласку, а за привернення їм права на державну незалежність, зліквідовану силою московської зброї в 1940 році на підставі відомого договору Молотова і Ріббентропа. Це, правдоподібно, не переконало британського політика, бо він, виступаючи перед журналістами все таки заявляв, що його країна є готова далі співпрацювати з СССР і М. Ґорбачовим та пропонував комуно-московським імперіялістам допомогу, щоб не допустити до повного провалу їхньої економічної і політичної системи та розв'язки проблем „над якими працює довго М. Ґорачов". Мейджор навіть відмовився від зустрічі з Борісом Єльциним, головою Верховної Ради Російської Федерації, мовляв, в „нього не вистачило часу" на зустрічі з іншими особами.

ДЖ. БУШ ПРОГОЛОСИВ ПЕРЕМОГУ У ВІЙНІ І ПОДЯКУВАВ НАРОДОВІ ЗА ОДНОСТАЙНУ ПІДТРИМКУ

Президента Дж. Буша вітають в Конгресі спікер Палати Репрезентантів Т. Фолі (вгорі, справа) і віцепрезидент Д. Квейл

Вашінґтон. — Президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш виступив в середу, 6-го березня на спільному зібранні обидвох палат Конгресу, з участю членів Уряду, генералітету армії, запрошених гостей, зокрема дипломатів і родин, подякував в першу чергу усім членам Палати Репрезентантів і Сенату, а через них усьому американському народові ,воякам, які брали участь у війні в районі Перської затоки, коаліційним державам і всім тим які в більшій чи меншій мірі спричинились до перемоги над 600тисячною, відносно добре озброєною совєтською зброєю армією диктатора Іраку Саддама Гуссейна.

Зібрані тріюмфально вітали Президента ЗСА з перемогою і добре спляновано стратегією ведення війни спертої на підтримку міжнародної спільноти, тобто членських держав Організації Об'єднаних Націй. Дж. Буш проголосив, що об'єднані військові армії альянтів знищили агресивну воєнну силу С. Гуссейна, бо, на думку президента Буша такою її треба вважати. „З'єднані Стейти Америки не воювали проти іракського народу, бо народ не був нашим ворогом. Навпаки, ми сподіваємося, що в недалекому майбутньому Ірак, змінивши уряд і систему, спільно працюватиме для встановлення повного і довготривалого миру на Близькому Сході" — заявив Дж. Буш під бурхливі оплески присутніх.

У добре передуманій 45-хвилинній промові Президент ЗСА наголошував на потребі нового порядку в світі, встановлення тривалого миру, потреби компромісів, полагодження спірних справ палестинського питання, закінчення арабсько-ізраїльської ворожнечі, звільнення закладників в Ливані, про яких Уряд і американський народ ніколи не забуде, і важливости об'єднаної дії вільнолюбних народів у хвилині загрози. Поіменно Президент згадав секретаря Департаменту оборони ЗСА Ричарда Чейні, шефа об'єднаних штабів армії ген. Колинса Повелла, головнокомандуючого коаліційною армією в Савдійській Арабії ген. Нормана Сворцкопфа, амбасадора Кувайту до ЗСА Савда Насіра аль-Сабага та декількох інших осіб, які в особливий спосіб відзначились у воєнній ситуації і у передвоєнному періоді.

Президент Дж. Буш порушив також справи американської економіки, рецесії, яка не буде довго тривати, потребу поліпшення екологічних проблем, припинення злочинства, поширення громадянських прав, а притому підкреслив, що військові частини ЗСА не тільки приспішили закінчення війни на Близькому Сході, але відродили націю, а посередньо також економіку ,піднесли дух народу на вищий рівень — „тому їм в першу чергу належиться наша повага і пошана". Заяву Президента прийняли присутні бурхливими оплесками і вставанням з місць.

Дж. Буш повідомив Конґрес, що перші транспорти військовиків прибуватимуть до ЗСА вже в кінці цього тижня, в першу чергу з військовиками 24-ої механізованої дивізії, яка першою була вислана до Савдійської Арабії, коли розпочався конфлікт з Іраком. Дж. Буш закінчив свою ділову, але рівночасно емоційну промову заявою, що державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер „куватиме залізо поки воно гаряче", тобто полетить на Близький Схід, щоб дипломатичними шляхами встановити мир на цьому просторі світу. „Хай Бог благословить Америку, — заявив Президент ЗСА, яка не є аґресором і для себе не шукає нічого на Близькому Сході".

Присутні тепло вітали президента Дж. Буша і він без сумніву був і мабуть залишиться центральною фіґурою у політиці Америки та ввійде до історії ЗСА, як один з мудрих і розважних політиків, — кажуть аналітики і спостерігачі.

У СВІТІ

ДИКТАТОР ІРАКУ Саддам Гуссейн, який має чималі внутрішні повоєнні клопоти у зв'язку із заворушенням, що поширюється по цілій країні, вислав члена свого кабінету на переговори до Ірану. Мохаммед Саід від вівтірка, 5-го березня, перебуває в Теграні і веде переговори з тамошніми урядовими чинниками. Президентові Ірану Гашемі Рафсаджані він привіз особистого листа від С. Гуссейна, про зміст якого покищо нічого не відомо. Візити Саіда не оголошували на новинках в радіо й телевізії і не писали в газетах. Дипломати і кореспонденти довідались про цю справу в Нікозії від кореспондента іранського пресового аґентства ІРНА. М. Саід прибув автомобілем до прикордонного міста Багтаран, а звідти його доставили літаком до Теграну. В столиці Саіда і його дорадників зустріли на летовищі міністер закордонних справ Ірану Алі Акбар Велаяті та інші офіційні особи. Закордонні дипломати із зацікавленням слідкують за поведінкою Саіда і намагаються довідатись, що було метою його приїзду.

КОРОЛЬ ЙОРДАНІЇ Гуссейн, скомпромітувавшись під час війни на Близькому Сході своєю прихильною поставою до іракського диктатора Саддама Гуссейна, намагається тепер підбудувати свій і своєї країни престиж пропозиціями про потребу започаткування переговорів арабських країн з Ізраїлем для полагодження палестинської проблеми і підписання мирового договору. Основою для таких переговорів йорданський монарх вважає засекречені переговори з 1987 року з тодішнім міністром закордонних справ Ізраїля і лідером Лейбористської партії Шімоном Перезом. Перез потаємно зустрічався з Гуссейном в Лондоні в квітні 1987 року і вони провели на переговорах майже 100 годин часу. Очевидно, Перез тоді й тепер заперечує, що така зустріч відбувалася. Суть цієї зустрічі була, що Йорданія оформить йордансько-палестинську делеґацію для переговорів з урядом Ізраїля. Ідею короля Йорданії підтримують деякі кола ЗСА, на що вказують прихильні до Йорданії заяви урядових осіб Америки.

ГОЛОВНЕ КОМАНДУВАННЯ альянтських військ в Савдійській Арабії повідомило, що в південній частині Іраку пропало без вістей 26 західніх журналістів і фоторепортерів різних національностей — американців, італійців, французів й інших. Міністерство закордонних справ Франції повідомило, що на півдні Іраку пропало 15 французьких кореспондентів, які входили до числа 26 і їхня доля невідома. Деякі з тієї групи журналістів виїхали без військового ескорту в сторону Базри, де тепер відбуваються бої між республіканськими ґвардистами і реґулярними частинами іракської армії. Кореспонденти мали в пляні зібрати інформації і повернутися назад до Кувайту. Ані одна особа з цієї групи не повернулася до Кувайту і, як загально здогадуються, вони могли попасти в руки ґвардистів і стати жертвами їхньої жорстокости.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА НІКАРАҐУА Віолєти Чаморро повідомив офіційно про грошеву реформу, ціллю якої є поправити нікараґуанську економіку. „Ми уже замінили війну на мир. Тепер нам треба змінити економічну катастрофу на стабільність", — заявила президент Чаморро у її телевізійному зверненні до народу. Економічні спеціялісти заявляють, що привернути стабільність в Нікараґуа буде мабуть трудніше, як припинити громадянську війну і переконати сандіністів про потребу замирення. В останніх тижнях нікараґуанська валюта дуже обезцінена і за неї властиво нічого не можна купити. Кожний, що має щось продати, чи хоче купити, мусить платити твердою валютою, тобто американськими долярами.

ПОЛЬСЬКІ ЦЕНТРИСТИ домагаються від уряду декомунізації країни. Центристами називають себе усі польські політичні партії і прихильники вільної профспілки „Солідарність", які у президентських виборах підтримували кандидатуру Лєха Валенси. Згідно з пропозицією центристів усі комуністи повинні бути звільнені з усіх урядових постів. Декомунізація, заявив представник центристів, стане свого роду символом надії на відродження Польщі без московського впливу. Комуністична партія Польщі саморозв'язалась і переіменувала себе на Соціял-демократичну партію. Але й цим фактом деякі поляки, зокрема націоналісти, незадоволені.

Верховна Рада СССР прийняла законопроєкт про КҐБ

Москва. — У вівторок, 5-го березня, Верховна Рада СССР на окремих засіданнях палат Союзу і Національностей прийняла у першому читанні законопроєкт про органи державної безпеки (КҐБ).

Як повідомляє кореспондент ТАСС Іван Іванов, відтепер „до основних функцій КҐБ відносяться розвідувальна і контррозвідувальна діяльність, боротьба з організованою злочинністю, забезпечення особистої безпеки керівників країни, охорони державних таємниць, здійснення інформаційно-аналітичної праці, охорона державних кордонів та інші".

Спеціялісти підкреслюють, що дане повідомлення практично перераховує всі основні підрозділи КҐБ, не згадаючи, однак, про недавно створений відділ у справі охорони конституції, який раніше називався п'ятим управлінням і боровся з вільнодумством.

Відповідаючи на запитання депутатів, голова КҐБ Володимир Крючков повідомив, що за останні 16 років на сторону чужинецьких „спецслужб" перейшло вісім співробітників совєтської розвідки. Семеро з них, за словами В. Крючкова, були притягнуті за це до кримінальної відповідальности, при чому шестеро розстріляні. „Вироки були виконані", уточнив Крючков і додав, що співробітники розвідки своєю зрадою „нанесли дуже серйозної шкоди інтересам нашої держави".

Крючков зауважив, що в комітеті державної безпеки діє партійна організація КПСС, але, як пише ТАСС, „відкинув вигадки про підлеглість КҐБ партійним структурам". „Можуть у нас працювати організації й інших партій, якщо такі будуть офіційно створені в країні", — сказав голова КҐБ.

„Забезпечення безпеки союзної держави, — підкреслив він, — вимагає проведення єдиної державної політики... Якщо ми безпеку в нашій батьківщині розіб'ємо на реґіони, республіки, кутки, то, я думаю, гіршої шкоди безпеці ми не причинимо".

Кореспондент ТАСС зауважує, що у своєму виступі голова КҐБ навів багато даних, співставивши обговорюваний проєкт з законодавчими актами про розвідки, які прийняті у ЗСА, Великобританії, Німеччині, Франції та інших країнах.

ЗБОРИ ПРАВОСЛАВНОЇ КРЕДИТІВКИ

Ню Йорк. — Тут в неділю, 10-го березня, о год. 1-ій по полудні відбудуться Загальні збори Української Православної Федеральної Кредитової Кооперативи. Збори відбудуться в залі української православної катедри св. Володимира, 160 Захід 82-га вулиця.

Л. Кравчук закликає до одности в референдумі

Київ. — Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук зустрівся в понеділок, 4-го березня, з провідниками Львівської области у справі референдуму, що має відбутися 17-го березня. Як відомо Львівська, Тернопільська та Івано-Франківська області, знані під назвою Галицька Асамблея будуть переводити окремий опит у справі незалежности від СССР.

Л. Кравчук однак у своїй розмові старався переконати представників західньої України, що поділена Україна не може здобути незалежности і національного суверенітету. Він закликав також до закінчення „війни" проти Комуністичної партії в тій частині України.

Того самого дня в київському радіо промовляв Юрій Бадзьо, провідник Демократичної Партії України, інформуючи про з'їзд демократів, який відбувся саме того кінця тижня в Москві. Він подав до відокма, що демократичні сили в СССР, які в останніх місяцях відчували послаблення, тепер знову набирають сили і працюють над об'єднанням в цілій країні. Демократи звернулися тепер зі закликом до військовиків і членів Комуністичної партії, щоб вони приступили до демократичної партії.

Ю. Шевчук і І. Дзюба отримали нагороди Антоновичів

Вашінґтон. — Фундація Омеляна і Тетяни Антоновичів повідомляє, що на рекомендацію жюрі літературних і наукових нагород фундації, літературну нагороду Антоновичів на 1990 рік надається Валерієві Шевчукові за роман „Три листки за вікном", а наукову нагороду Іванові Дзюбі за літературно-критичний нарис „У всякого своя доля".

Жюрі 10-го скликання складається з таких осіб: Іван Фізер, голова, Богдан Рубчак, Ярослав Пеленський, Роман Шпорлюк і Микола Жулинський.

Урочисте вручення премій відбудеться в травні.

Праця проф. І. Фізера появилась в Польщі

Варшава, Польща. — В Державному науковому видавництві (ПВН) у Варшаві опубліковано польською мовою книжку проф. Івана Фізера п. з. „Психологізм і психоестетика", яка появилась англійською мовою в 1981 році.

Польський переклад здійснив Януш Ставінський, а вступ, в якому визначено теоретичну позицію проф. Фізера в естетиці, написала проф .Аліція Кучинська, завідуюча катедрою естетики у Варшавському університеті.

Для польських вчених важливість цієї праці зумовлена тим, що розглядає вона психологізм і психоестетику з позиції видатного польського філософа-феноменолога Романа Інґардена. В свій час ця праця отримала багато прихильних рецензій.

В АМЕРИЦІ

ПРИГОТОВЛЯЮЧИСЬ ДО ПОВОЄННИХ відвідин країн Середнього Сходу секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер мусить зробити дуже делікатне рішення чи включити Ізраїль та Єгипет на перевірочну листу хемічного озброєння. Запропонована листа має на меті включити туди ці країни, що підлягали б окремій контролі, якщо хотіли б придбати американські вироби для продукції хемічної чи бактеріологічної зброї. Згадана листа є частиною нових правил для експорту хемічних речовин, потрібних для виробу хемічної зброї.

РЕЧНИК ДЕПАРТАМЕНТУ оборони заявив, що деякі американські воєнні частини повертаються з околиць Перської затоки до ЗСА вже найближчими днями. Президент Джордж Буш має намір особисто взяти участь у привітальних церемоніях героїв-поворотців на летовищі військово-повітряних сил Ендрус коло Вашінґтону. Серед 4,400 вояків-поворотців є військовики 82-ої летунсько-десантської дивізії 18-го десантського корпусу — першої військової частини, яка прибула в околиці Перської затоки у серпні минулого року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money-order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Естонія і Латвія проти Москви

В минулу неділю відбувся в Естонії й Латвії плебісцит, в якому громадяни мали заявитися, чи хочуть залишитися у Совєтському Союзі, чи бути самостійними. Це було наслідування подібного плебісциту на Литві. Як можна було згори сподіватися, — величезна більшість заявилася проти перебування в Союзі, що рівняється насправді поярмленню, в яке Литва і дві інші названі тут балтійські країни потрапили в 1940 року, насильно приєднані до СССР. Горбачов згори проголосив той плебісцит нелегальним. За його декретом всенародний референдум має відбутися 17-го березня, при чому совєтський уряд зформулював запит до виборців штудерно, не так просто, як це зробили балтійці. Борис Єльцин закликав громадян СССР відповісти „ні". Невідомо ще, чи той референдум взагалі відбудеться у 15-ти республіках, складових частинах СССР. Телевізійний коментатор назвав минулонедільний плебісцит в Естонії і Латвії „символічним". Він сказав частково правду. Практичного значення він не матиме, бо Горбачов, який розпоряджає збройною силою, відділами КҐБ й усім імперським державним апаратом, не дозволить на порушення большевицького принципу: „Що наше — то наше, а що ваше — то про це можемо говорити". Але це не значить, що ті плебісцити у Прибалтиці не мають значення per se. Польща здобула собі в історії заслугу, що була першою, яка розпочала була почерез свою робітничу організацію „Солідарність" боротьбу проти всевлади комуністичної партії т. зв. ПОРП (Польської Об'єднаної Робітничої партії) під проводом генерала Войцеха Ярузельського. Той змаг поляків тривав сім років поки увінчався повним успіхом. Не відомо, як довго прийдеться Прибалтиці змагатися за привернення втраченої самостійности. Невідомо теж, як це станеться, в яких обставинах. За рахунком вірогідности, придивляючись теперішньому ходові подій у СССР, усамостійнення Балтійських країн, так само як усамостійнення України, яка втратила свою державність майже два десятки років перед Литвою, прийде із розвалом імперії. Історична заслуга маленької Естонії, що вона перша із складових частин Совєтського Союзу підняла прапор боротьби за свою самостійну ні від кого незалежну державу.

Не можна рівняти совєтської імперії, яка простягається від Балтики по Тихий океан, і від Білого — по Чорне море, з Іраком, величиною одного середнього американського стейту. Але можна порівняти Михаїла Горбачова з Саддамом Гуссейном деякими подібними рисами і деякими схожими помилками. Один і другий у своїй вдачі мають гін до диктаторства, один і другий не терплять критики, один і другий оточилися підхлібниками, які їм притакують (чи притакували) і не перешкоджують їх помилкам. Саддам Гуссейн трагічно помилився, бо рахував на „святу війну" всього мусульманського світу проти Америки, а цієї речі не сталося, і трагічно помилився, бо злегковажив собі збройну потугу Америки. Михаїл Горбачов робить також помилку, легковажно ставлячись до визвольних національних рухів, — робить згубну політику своєю вірністю комунізмові, своїм спротивом приватній власності на землю, своєю ставкою на минулі „добрі" часи коли поліційними методами тримано СССР в цілості.

В минулу неділю відбувся у Прибалтиці черговий акт змагу не тільки Естонії й Латвії за свою самостійність, солідарних з Литвою, але символічний новий вияв спротиву насильницькому неділимству. Коли Горбачов проголосив, що ті плебісцити на Литві і згодом в Естонії і Латвії „нелегальні", — то він осмішив себе, бо навіть у сучасній системі маскованої диктатури уряд кожної союзної республіки має право перевірити настрої й бажання своїх громадян. Лідери Литви, Латвії й Естонії знаменито здають собі справу з реальної дійсности, особливо після погрому у Вільнюсі та брутальної поведінки совєтських парашутистів у Ризі. Коли ж ці Балтійські країни перевели ці плебісцити — то вони наслідували західній звичай усіх демократичних країн — перевести всенародний опит. Очевидно, це була демонстрація, яка робить честь тим країнам. У Латвії й Естонії є більше напливового російського елементу і російських підголосків і не всі голосували „проти" (Москви). Але і серед російського суспільства щораз зростає опозиція проти режиму Горбачова.

Історія України тісно пов'язана з історією Литви, яка свого часу охоплювала теж оті дві інші балтійські країни. Тому всі українці в Україні й діяспорі з увагою і найбільшою симпатією стежать за насправді геройським змагом до волі наших прибалтійських побратимів.

О. Т.

ЧИ СПРАВДІ PAX AMERICANA?

Небагато людей вже вірить, що війна на арабській землі — це війна за нафту, чи менше — за визволення кувейтської нації, бо такої нації нема, а — якби й була, тоді вона в Кувайті меншина, бо автохтонного населення в Кувайті всього одна третина, а в головному — це арабські поселенці з різних арабських територій. Вже той факт, що Америка вислала на цю війну півмільйонову армію з найновішою зброєю, говорить про те, що ціль цієї війни далеко важливіша. Зрештою й самий стратег цієї воєнної операції американський президент Буш не раз підкреслював, що це акція в інтересах американської держави і інших держав світу, які підтримали порішення Об'єднаних Націй. Щобільше, він заявив, що у висліді цієї війни буде установлений у світі „новий порядок". Новий порядок у світі — це вже політичне завдання світового розміру, що торкається не тільки Америки, але й усіх народів — держав нашої землі, які живуть в орбіті цієї політики. Не даром деяка преса поставила питання про рах americana.

Що це таке „пакс американа", дає відповідь історія. Під цією назвою треба розуміти державну організацію, щось на зразок світової держави, яка підбоєм здобула владу над широкою територією, і військовою силою утримує заведений порядок у цій світовій держави. Історія розповідає про таку державу саме на терені, що став тепер, — як це гарно пишуть газети, — театром воєнних дій, а саме: земля між ріками Ефратом і Тигром. Вже майже два тисячоліття перед народженням Христа — це значить чотири тисячоліття тому, постала на тому терені велика держава Вавилонія, яка під час панування царя Гаммурабі почала імперіяльну політику, і за славного Навуходоносора, який царював у сьомому сторіччі до нашої ери, стала світовою імперією, зайнявши під своє панування навіть Єгипет. Тож у зв'язку з вавилонською імперією можна говорити про рах vavilonica.

Вавилонія проклала свій імперський шлях мечем і від меча впала під переважною силою сусідніх персів, які поклали основу під нову імперію, яка поширилась аж до меж Греції і Скитії. Греки довгі роки боронились від перської навали, та поконав Персію, що панувала над тодішнім світом три століття, славний македонець Олександер Великий, який, підбивши Грецію, перебрав її культуру і поніс цю грецьку культуру на списах своїх гоплітів аж до Азії й Африки, започаткувавши нову імперію. Олександер помер молодо, на 33-му році життя, і йому не вдалось створити світову державу з одним імперським проводом, хоч підбиті ним території створили одну велику культурну одиницю з гелeнізмом, що так і зветься в історії Олександрійською добою.

Найбільшу світову державу створили римляни на тій же геленістичній культурі. Світову державу можна творити не тільки самим військовим ремеслом, але перш за все культурними засобами, поступом цивілізації. Таку основу для розвою мала західня цивілізація в римській імперії, спершу у римській державі за часів республіки й імператорів, а згодом в римській імперії католицького середньовіччя. Саме з римською державою і пов'язане поняття рах romana.

З Римом тож пов'язана назва імперії від латинського слова „імперо", що означає — накладати щось на особу чи громаду, наприклад, накладати податок. Римську імперію почінають історики від Гая Октавія, названого Августом (святим), який в республіці заповадив необмежену владу володаря та, щоб не навертати до королівства — назвав його імператором.

Ціллю імперської політики Риму було забезпечити кордони великої імперії, щоб у ній панував мир. Тож римський імперіялізм опануванням щораз нових завоювань дав підвалини під мирне існування, що його визначила історія „пакс романа". Цей мир спирався не тільки на римських леґіонах, але був вислідом політики Риму, який побудував свою систему на правовій структурі, а в праві римляни були майстри, і на доброму адмініструванні усіх тих зайнятих просторів, що сягали від Великобританії аж до Чорного моря в Европі, а теж займали Північну Африку, Малу Азію, Середній Схід, аж до Індії. Крім доброї адміністрації ту велику імперію, що перетривала півтисячоліття, тримали в сукупності військові залоги, розміщені по всьому терені при головних дорогах у вигляді фортець (кастеллюм) та й оплачені даниною, стяганою з підбитих народів, як теж і рафінована політика, сперта на засаді „divide et impera" (розділи і пануй). Упала імперія, коли почався розпад римської цивілізації.

Продовження „пакс романа" був рах ecclesiae, що заіснувало в XIII сторіччі під проводом Католицької Церкви, яка, хоч не була імперією, стала у проводі християнського світу, накинувши йому свою догматику й культуру. Як колись римські легіони пильнували кордонів Римської імперії, так в середньо

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Українці в Польщі дякують

(До Головного Уряду УНСоюзу на руки його головного предсідника Уляни Дячук наспів лист-подяка від Об'єднання Українців у Польщі з підписом його голови Юрія Рейта. Повний текст листа друкуємо внизу)

Дорогі земляки!

Від щирого серця складаємо Вам якнайгарячішу подяку за передані нам гроші на суму 2,000 дол. Ваш щедрий дарунок не лише допомагає нам фінансово, але є також свідченням єдности всіх українців, розсіяних по цілому світі. Так як це було доказане 2-ми Всеукраїнськими зборами Народного Руху України, де присутність українців діяспори позначилася дуже промовисто. Ми з теплим відчуттям згадуємо з Вами, які виявили спільне бачення проблем, взаємозрозуміння й повагу до копіткої праці на ниві народної справи.

Об'єднання українців у Польщі взяло на себе нелегке діло згуртування розсіяних людей, визначити нове обличчя громади у зміненій політичній та економічній ситуації в Польщі. Сьогодні можемо ствердити, що протягом річної діяльности нам вдалося зреалізувати це найважливіше завдання. У вирі перетворень громада не розгубилася, заявивши, що найістотнішою справою є єдність. Єдність в середині та єдність назовні. Завдяки цьому ми вийшли вже на початках до державних влад з вимогами задоволення наших потреб, у першу чергу зі справою засудження акції „Вісла" та ліквідації її правових і матеріяльних наслідків. І хоч досі цього постулату не зреалізовано, проте він постійно присутній у працях парляменту й державної адміністрації. Надіємось на успішне завершення цієї проблеми.

За рік діяльности Об'єднання збільшилася кількість дітей, які вивчають українську мову, на 400. Відкрилися також три нові школи. В рамках ОУП зродилося кілька нових організацій, покликано до життя Фундацію Української Культури, закуплено будинок, який стане центром української культури. На території Польщі за останній рік відкрилося 10 нових домівок. Почало працювати видавництво ОУП, яке розгортає щораз ширшу видавничу діяльність.

Тому теж з надією дивимося у майбутнє, сподіваючись на те, що переможемо труднощі й будемо надалі будувати свою свідомість та передавати її наступним поколінням.

Об'єднання Українців у Польщі
Юрій Рейт-голова

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА НА ЗАКАРПАТТІ НА СИНОДІ ВЛАДИК У РИМІ

(КоЗІ). Від деякого часу доходили тривожні вістки про ситуацію Української Греко-Католицької Церкви на Закарпатті. Хоч на нарадах всього Єпископату з України і діяспори минулого року в Римі були присутніми усі три єпископи Мукачівсько-Ужгородської епархії, проте стало відомим, що два єпископи нерадо брали участь у спільних заходах цілої Української Греко-Католицької Церкви. Вони зокрема відмовлялися канонічно належати до Галицької Митрополії, аргументуючи, що Мукачівська епархія була на протязі історії окремою, а, якщо належала до якоїсь митрополії, то радше до угорського римо-католицького примаса в Острогомі.

Йдеться про єпископів Івана Семедія, недавно затвердженого ординарія епархії, та одного з його помічників Йосифа Головача. Ці два єпископи близько спілкуються, живуть в самому Ужгороді й узгіднюють свою сепаратистську акцію. Єпископ Йосиф Головач, властиво, заявив, що він радше мадяр, аніж українець-русин. Українську позицію займає єпископ-помічник Іван Маргітич, який живе на парафії в рідному селі Боржавському і має прихильників серед священиків і вірних головно в Східному Закарпатті. Владика Іван Маргітич увесь час співпрацював з галицькими єпископами, визнає авторитет Митрополита Володимира Стернюка, брав участь у багатьох церковно-захисних акціях у Москві, Києві та на Закарпатті. В той час два перші єпископи не дуже були видні там, де велася відкрита боротьба за легалізацію Церкви.

Заходами Владики Івана Маргітича та при співдії національно свідомих священиків і світських діячів відзискано в Хусті греко-католицький собор та привернено низку інших церков. В березні минулого року єпископ-помічник Іван Маргітич служив на могилах карпатських січовиків, а 3-го листопада заініціював величаві поминки у 43-тю річницю смерти Єпископа-Мученика Теодора Ромжі.

Саме на цій релігійно-національній маніфестації в Хусті дійшло до публічного розходження між закарпатськими єпископами. На торжество прибув Містоблюститель Митрополит Львівський Володимир Стернюк. Господар свята єпископ Іван Маргітич запросив також двох своїх співбратів єпископів. Літургію мали правити через великий напплив народу в міському амфітеатрі. Прибуло кілька тисяч прочан з сусідніх сіл, а серед церковних хоругов була й національна символіка. Владики Іван Семедій і Йосиф Головач відмовилися правити в амфітеатрі, а хотіли служити тільки в церкві, яка не вміщувала всього народу. На те зібрані всі вирушили з процесією і прапорами до амфітеатру і там була відслужена величава Архиєрейська Літургія. Обидва антиукраїнські єпископи залишилися самі і так від'їхали з Хусту, а торжество відбулося й без них. Про церковні справи на Закарпатті появилася цікава стаття в філядельфійському „Шляху" під заголовком „Національно-релігійне положення на Закарпатті" (10 лютого 1991).

Напередодні скликаного до Риму Синоду українських Владик ці два закарпатські єпископи, що вже раніше зблизилися з місцевим новоспеченим Товариством карпатських русинів, почали збирати підписи серед своїх священиків до Папи за те, щоб їх не уважали частиною Української Греко-Католицької Церкви. Не знати, скільки цих підписів зібрано, але відомо, що їх передано до Риму мадярським греко-католицьким єпископом Сілардом Кересетешем, до якого єпископ Іван Семедій часто заїжджає в гості в Угорщину. Підозрівають, що обидва ужгородські єпископи не лише самі не збиралися їхати на український Синод до Риму, але й робили перепони єпископові Іванові Маргітичеві в отриманні візи від совєтських властей. Але Владика Іван Маргітич таки приїхав до Риму хоч і з триденним спізненням і привіз із собою петиції й підписи до Синоду якраз протилежні до тих, що їх збирали два інші єпископи, а саме — про включення Мукачівсько-Ужгородської епархії до Галицької Митрополії.

Участь єпископа Івана Маргітича в Синоді дала позитивні наслідки. Владика з'ясував небезпечні дії двох інших єпископів та повідомив про те, що Владика-ординарій Іван Семедій, властиво, намагається обмежити його дії до одної парафії, хоч сам мало активний на розлогій епархіяльній території і небагато приклав рук до відновлення там Греко-Католицької Церкви. Сімнадцять єпископів з діяспори та сім з України, себто всі синодальні отці, зайняли у цій справі спільне становище.

Вони вистосували до Папи два листи з 8-го лютого, натавровуючи сепаратистські дії єпископів Івана Семедія і Йосифа Головача, спрямовані на відірвання Мукачівської епархії від матірньої Греко-Католицької Церкви. Наші Владики просять Папу Івана Павла II-го, щоб він зберіг єдність нашої Церкви і формально підтвердив приналежність до неї Мукачівсько-Ужгородської та Перемиської епархій. Виглядає, що також підносяться голоси напевно в Польщі, щоб і ця стародавня наша епархія була поза межами Української Греко-Католицької Церкви, Києво-Галицького Патріярхату. Цитуємо важливе місце з листа українських Владик до Папи:

„Ми усильно прохаємо Вашу Святість, щоб Вашим найвищим авторитетом у Христовій Церкві Ви допомогли відновити в Українській Греко-Католицькій Церкві її єдність, яка пану-

(Закінчення на стор. 4)

Віктор Тригуб

2,946 жертв — ціна Афганістану

Московське міністерство оборони визнало, що під час афганської війни совєтська сторона втратила майже, а може і понад 15,000 військовослужбовців вбитими, понад 300 — пропалими без вісти.

Спроби дізнатися про те, скільки українців загинуло у те страшне десятиліття, спочатку нічого не дало.

Тоді, молодіжна газета „Комсомольское Знамя", що видається у Києві, і Міжнародний фонд пошуку, який розшукує без вісти пропалих співвітчизників, вирішили самі докопатися до істини. Розіслали у всі обласні військомати (установи, зайняті призовом до військової служби) листи з проханням подати прізвища похованих на підвладних їм територіях вояків, привезених у цинкових домовинах з тієї війни. Спочатку військові опиралися, стверджували, що списки засекречені. Та згодом здались.

Газета опублікувала прізвища всіх, як нам здається, жертв. Виявилося, що Україні ота воєнна брежнєвська авантюра обійшлася у 2,946 молодих жертв. Сімдесят чотири наших земляків вважаються пропалими без вісти. Доля їх невідома. Виявилось, що через Афганістан пройшло майже 100,000 українських хлопців. Десятки тисяч повернулися інвалідами, тяжко хворими. Юні ветерани тихо вмирають від ран та інфекцій. Кінчають життя самогубством. Страшною проблемою стала відсутність нормальних протез...

І все це ціна одноголосного рішення Політбюра ЦК КПСС, у засіданні якого брав участь і лідер перебудови Горбачов.

Але історія з „Книгою пам'яті" полягли у Афганістані на цьому не закінчилась. Жодне київське видавництво не хоче видати її окремою книгою. Так і лежить вона в редакції газети „Комсомольское Знамя". Чекає... Мабуть перемоги „перестройки".

Київ

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Німеччини Ганс Дітріх Ґеншер заявив кореспондентам, що ратифікація договору про об'єднання Верховною Радою СССР, була найбільшим його (Ґеншера) особистим досягненням у політиці повоєнної Німеччини. Як відомо, німецький міністер доклав чимало зусиль, щоб наблизити день об'єднання обидвох частин Німеччини. Очевидно, більшість населення Німеччини погоджується з Ґеншером і його особиста популярність зростає.

Оксана Сновидович

ВЕСНЯНІ МОТИВИ

Якось увечорі, коли після денних хлоп'ячих забав зійшлися Андрійко і Стефан, а з праці повернулися мама Марія і тато Ігор, поміж нами зайшла розмова про народні прикмети.

„Знаєш, — мовила Марія, — тут чудовий звичай. — „Ще один", — вже додала я від себе, бо неодноразово чула й бачила на власні очі, як шанують традиції американці. Багато цікавого є на цій прекрасній землі. Кожен, хто тут поселявся, приносив з собою частку своєї батьківщини, збагачуючи тим самим культуру новопридбаної.

Ми зосередилися на змістовній оповіді. „Цього дня — 2-го лютого, нетерпляче очікують цілий рік — від малого до поважного, незалежно, хто ти за фахом та статусом. День особливий тим, що спозаранку усі виглядають невеличке звірятко — „ґраунд гоґ" (переклад на нашу мову — „земляна свинка" — щось подібне до борсучка). Якщо він вийде зі своєї нірки і, розглянувшись на сторони, вгледить власну тінь і, злякаючись, сховається назад до нори, то тоді буде рання весна. Але якщо він не побачить тіні, вийшовши з його домівки, то тоді ще шість тижнів буде зима". — Розповідь викликала усмішку і дружній сміх. Дотепною вийшла байка. Я, щоб не залишитися в боргу, розповіла про звичай, який є на Україні. Очікують хлібороби 15-го лютого — „Стрітення", в цей день зима стрічається з весною. Якщо випаде соняшна днина, а ще з морозом — то валить ґавру ведмідь, значить — не за горами весна. Але як буде день вогкий, з відлигою і мрякою — то віщує він, що ще солодко спить клишоногий володар лісу й смокче лапу в затишному барлозі.

Не можу запевнити, чи в цьому році побачив свою тінь дивний „ґраунд гоґ" і чи завалив ґавру ведмідь, чи ні, — правдою є лише те, що весна вже на порозі і входить у свої повноправні володіня, як би не противилася цьому її попередниця.

Вже сьогодні, вдихаючи свіжість повітря, відчуваєш тонкі пахощі весни — ніби й трішки затаєні, слабенькі, але наявні. З-під кам'яних глиб пробилися перші квіти — провісники весни, післанці пробудженої і оновленої землі. Розгорнута парасолька жовто-гарячого сонця під куполом неба. І світить і гріє. Краса. Все оживає там, де заглянули гарячі промені Стожара. Весна! Біжать струмки, веселіше дзвенять пташині хори, славлячи нову господиню Землі. Все довкола радіє її приходові. Навіть наш обачний кіт Мурко вирушає на дальші проходи, повертаючись аж пізно надвечір.

Такого пожвавлення я давно не бачила — особливе воно серед пташиної братії, якої тут сила силенна, — і всі вони відмінні за розмірами й кольором опірення. Пташинний рай та й годі! Придивляючись до цього метушливого ярмарку, мимоволі пригадується рідна оселя. Як чекали ми, дітвора, цих перших весняних днів. Можна було босоніж майнути по калюжах або постояти на березі річки, яка по самі вінця наповнена водою з талих вод. Кожен весняний день приносив з собою якісь новини, — в пам'яті залишилося безліч оповідей, прикмет, які тепер повертають у ці чудові часи.

Для моєї бабусі не існувало календаря сучасного. Для неї був календар Божий. Вона жила ним і природним календарем. Тонко зауважувала усі зміни, робила свої висновки, які були точніші за будь-які метеорологічні прогнози. Баба розповідала, що в народі є пам'ятка за 19-те березня. Згідно повір'я, в цей день на батьківщину повертаються лелеки зі своїх далеких і небезпечних мандрів аж з Африканського континенту. Летять на поклін до рідної землі, несучи на своїх крилах Весну. „Птахи сонця" — так називала вона цих чудових птахів, бо вони ніби й справді несли на своїх ніжних крилах сонячне тепло й ту невимовну пташину любов до Краю.

Наші лелеки не такі барвисті, як ці „місцеві красені" з загадковими й подекуди незрозумілими іменами. Вони скромніші, але такі серцю милі. Білосніжні, на високих струнких ногах, з чорними манжетами на крилах-рукавах. Чомусь вони нагадують мені полотняний одіж селянина-хлібороба, що босоніж ступав по свіжозораній ріллі.

...Навіть дідусь не пригадував, хто положив старе колесо від воза на покрівлі клуні. Вже така наша українська вдача, щоб шанувати усе дароване життям, знайти куточок для кожної істоти, яка облюбувала твоє подвір'я і ніби влилась у твою родину. Тому пара лелек завжди була бажана й з діда-прадіда селилася у великому гнізді (в діяметрі воно сягало близько метра), виводила нащадків, навчала їх самостійного життя. В проміжках між цими важливими життєвими функціями птахи пильнували нашу господарку від нашестя шкідників, що посягали на врожай.

Отож, як тільки на проталинах повитикалися лілові крокуси й ніжними купками розкидалися проліски, до нашого подвір'я поверталися лелеки. Першим прилітав самець. Зворушливою була його зустріч. Він довго кружляв над селом, пошукуючи свою оселю. Плавно линув у небесному океані, то знижуючись, то знову набираючи висоти. Коли досхочу налітався, тоді сідав на краєчку покрівлі. Віялом розгортав крила. Кумедно крутив маленькою голівкою на високій ґраційній шиї, задирав угору довгий помаранчево-жовтий дзьоб. Або гордо розходжував по дахівці, господарським оком оглядаючи свої володіння, або тупцювався на місці, як би нетерпляче очікуючи чогось.

Не гаючи часу, брався до полагодження гнізда, бо в час відсутности розсунулося гілля або й позалазили непрошені гості. Він дбайливо поправляв розшарпане галуззя, час від часу відлітав за будівельними матеріялами, — в рух ішли шматочки глини, соломинки, навіть кольорові шматяні стрічки припали до вподоби. Невідомо куди зникли блискучі бляшанки, в які наливали воду для гусячої малечі. Робота йшла швидко і на очах чепурилася бузькова господа.

Десь за два тижні на оглядини прилетіла наречена. Двійко чарівних лелек здіймалося в голубінь весняного неба, летіли назустріч сонцю. Годинами можна було дивитися на цю по-пташиному щасливу пару, та й на душі ставало затишно й спокійно: Лелеки над хатою, мир над землею.

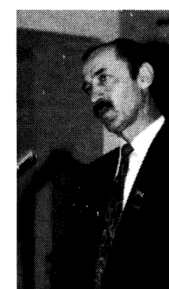
Стомившись летом, сідали вони на край гнізда і, розпустивши могутні крила, кланялися на всі боки, мов артисти. Це було так гарно, а головне так правдиво і невигадано.

Особливою любов'ю бузьків (так у моїх краях називають лелек) палало бабине серце. Невимовно

(Закінчення на стор. 4)

„Львів і навіть Київ ще не вся Україна", — каже С. Конєв

Відділ північного Ню Джерзі Народної Допомоги Україні і Рухові розгорнув доволі замітну діяльність. 10-го лютого вітав в себе, в приміщеннях української католицької церкви в Нюарку, Н. Дж. Івана Валені, заступника Володимира Яворівського, а 17-го лютого вітав депутата до Верховної Ради СССР Сергія Конєва. Перша доповідь з уваги на короткий час повідомлення притягнула біля 110 осіб, але друга згромадила в залі 220 присутніх.

І. Валеня
(світлив Д. Кордуба)

Іван Воленя, інженер, доволі ядерно з'ясував небезпеку нової катастрофи Чорнобиля, якщо модерна технологія не знайде способу унешкідливлення „захованих" нуклеарних речовин в Чорнобилі. Марево нового, може ще більш небезпечного в наслідках, вибуху висить над Чорнобилем. Зараз важливе знайти технологію усунення тої небезпеки раз назавжди. Відповідальні за це люди в Україні шукають міжнародних зв'язків і співпраці компетентних фахівців як це зробити. Виглядає, що йде боротьба за час, щоб можна було ту небезпеку усунути заки вона може заіснувати. І це не проблема всесоюзних властей, але в першу чергу українських, республіканських, а дальше усіх сусідніх і дальших народів.

Свідомість така просякає українську суспільність в цілій ширині, без різниці на політичні і релігійні переконання.

В неділю, 17-го лютого, загостив до нас С. Конєв... Мама білорусько-латишського походження, тато росіянин, а д-р С. Конєв (лікар по фаху) уважає себе українцем і для України хоче жити і працювати. Вже та свідомість уводить нас в де, що новий світ модерного українця. „Ми можемо мати населення Львова, Тернополя, Івано-Франківського і навіть Києва, але то ще далеко не вся Україна", — каже наш гість. Ми мусимо посуватися на схід, до Дніпропетровського, Дніпродзержинського (звідки походить гість), йти дальше на Крим, Одесу, а в першу чергу на Донецький басейн. Хоч там зараз багато людей і не говорять доброю українською мовою (хоч гість говорить чистою українською мовою), ті люди українці, хочуть суверенної української держави, вони є наші українські люди і ми мусимо їм допомогти їх українство поглибити, закріпити.

Питанням присутніх не „було кінця", але гість, дуже річево, переконливо на всі питання давав відповіді, і таки нас переконав, що є й такі українці і ми з ними творимо нову, сучасну Україну, яка хоче бути вповні самостійною.

Іван Я. Хамуляк

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Відбулися Річні збори Управи цвинтаря св. Духа

Управа цвинтаря св. Духа (зліва): д-р В. Вереш, о. П. Пащак, В. Клозник, Владика В. Лостен, о. П. Федорчук, о. І. Терлецький, о. С. Чомко і д-р І. Флис.

Гемптонбурґ, Н. Й.(РСГ). — У вівторок, 19-го лютого, в резиденції о. шамб. Петра Федорчука, пароха української католицької церкви св. Андрея в Гемптонбурґу, відбулися Річні збори Управи дієцезального українського католицького цвинтаря св. Духа.

Відкриваючи збори, Владика Василь Лостен згадав про 40-ий день смерти св. п. Марії Флис, пам'ять якої присутні вшанували хвилинною мовчанкою, молитвою і відспіванням „Вічная пам'ять".

Заслухавши протокол з минулорічних зборів і перевіривши книговедення, учасники зборів висловили признання о. шанб. Федорчукові за його взірцеве ведення справ, зв'язаних із цвинтарем св. Духа. Відтак приступлено до плянування на 1991 рік. Ухвалено відкрити на цвинтарі нову секцію ч. 3, бо попередні секції майже випродані.

Отець Федорчук поділився з присутніми своїм задумом побудувати нову українську католицьку церкву, яка буде служити нашим парафіянам Гемптонбурґу й околиць.

Слідуючі особи є членами Управи дієцезального українського католицького цвинтаря св. Духа, які брали участь у цьогорічних зборах: Владика В. Лостен, о. Патрикій Пащак, ЧСВВ — генеральний вікарій Стемфордської дієцезії, ігумен й парох церкви св. Юра в Ню Йорку, о. шанб. Петро Федорчук — місцевий парох і завідувач цвинтарем, о. шанб Стефан Чомко, о. протоієрей Іван Терлецький, д-р Іван Флис, д-р Василь Вереш і Волтер Клозник.

Цвинтар св. Духа є положений на 300 акрах колишньої фарми. У короткому часі плянується збудувати на цвинтарі каплицю для потреб відвідувачів спочилих тут їм рідних.

Прекрасою цвинтаря св. Духа є мармуровий хрест-пам'ятник, на якому, за проєкціями мистця Петра Андрусева, вирізьблені найважніші події з історії України, як хрищення Руси-України, Берестейська унія і інші. Будова цього хреста виносила 250,000 дол., а виконавцем цього проєкту був проф. Уґо Мацції, який виконав ряд робіт у св. Софії в Римі й у церкві св. Юра в Ню Йорку.

Велика рідня, або козацькому роду нема переводу

Ще стоять по Україні ті хати, що їх залишили перші еміґранти, ще дивляться у слід своїм господарям наполохані і печальні одвірки, а вже минуло так багато років. Скільки поту, сліз і крови коштувало моїм землякам, аби доробитися до свого куска хліба, звикнути до чужої мови, звичаїв, переконати світ, що вони не без роду-племені, змусити світ розмовляти з ними як з людьми.

Але, напевно, і справді не має нічого злого, щоб не вийшло на добре. Змусивши наших людей розійтися по світу, історія була права і мудра у своїй жорстокості. Бож треба було хоч комусь бити на сполох, кричати в усіх куточках світу, що є такий народ, дивувати світ нашою красою, зачаровувати світ нашою мовою і піснею. Так думаю кожного разу, коли зустрічаюся з українцями з-за кордону. А ще переконуюся, що над нашими людьми таки справді патронує сила вища. За біль розлук вона заплатила радістю зустрічей. Правда, вже іншому поколінню.

Діялог між українцями з України і з-за кордону стає частішим, торкається він найрізноманітніших сторін життя. Відрадно, що у цьому діялозі знайшлося місце і для мистецтва, що у наш складний час люди все ж залишаються людьми, тягнуться до чистого, доброго, вічного. А релігія і високе, справжнє мистецтво, мабуть, єдині явища у світі, перед якими варто прихилятися. Приємно, що творцем такого мистецтва є і нюйоркська „Думка", що це мистецтво вона привезла на Україну.

Турне по Україні з 12-го по 24-те жовтня, — так значилася поїздка цього колективу у документах фірми „Scope Travel , Inc".

Гостинний виступ хору „Думка" з Ню Йорку. Диригент Семен Комірний, музичний супровід Євгенії Палій, — так лаконічно сповіщали про „Думку" афіші.

Концерти хору, участь у концертах ансамблю під керівництвом Михайла Лева, участь хору у Божественній Літургії (дириґент Олександер Кузьма) — такою була творча програма колективу.

Квіти, овації, скандування „Браво! Слава!", — такою запам'ятали „Думку" концертні залі Львова, Києва і Полтави. Гастролі „Думки" стали чи не найяскравішою барвою у палітрі музичного часу і запам'ятаються нам надовго.

Український глядач відкривав для себе „Думку". „Думка" відкривала для себе сьогоднішню Україну. Хористів хвилювало, як приймуть колектив у столиці, чи знайде він тут своїх шанувальників і однодумців. Концерт, що відбувся у Жовтневому палаці культури розвіяв усі побоювання і сумніви. Це було справжнє свято української пісні, учасниками якого стали і хористи, і глядачі. А коли на сцену до „Думки" з Ню Йорку піднялася „Думка" київська, то злилися голоси в одному співі, з'єдналися в одному болю, в одній надії. І подумалось тоді, що коли б раптом встали усі, хто нищив наш народ, почули б той спів, то повмирали б від люті і безсилля. Били його, катували, минались самі, а народ наш — живий.

Кожного разу, коли на сцену виходила „Думка": усміхнена і гарна; коли звучала пісня: ніжна чи грізна, сумна чи весела, кожного разу перед нами стояла жива наша Україна. Ми вдячні Вам за це, думчани. Вдячні за пам'ять, за відданість нашій пісні, пропаґування її у світі, за збереження наших традицій, примноження слави українського мистецтва.

Побувала „Думка" і у Каневі, на могилі Шевченка заспівала „Заповіт". Саме тут найбільше відчувалося, що ми земляки: ті, що живуть на Україні, ті, що змушені були її покинути і ті, що народилися за океаном.

Прощалися ми у Борисполі — троє провідників і 120 пресимпатичних гостей. Прощатися було важко, бо єднали нас не лише два тижні спільної подорожі, а набагато міцніші корені. Це відчували і ми, і наші гості. Один з працівників летовища, котрий довго спостерігав за нашим прощанням, підійшов до нас і здивовано запитав: „Це усе ваша рідня?!" Ми відповіли ствердно. Не знаю, чи він повірив, бо глянув на нас дуже здивовано, але ми сказали правду.

Від „Думки" ми почули багато прекрасних слів на нашу адресу. Це дуже приємно. І це ще раз підтверджує, якими гарними людьми були наші гості. Бо кожна людина дивиться на світ своїми власними очима, бачить світ таким, які має очі. А очі — це дзеркало душі. Якщо хтось бачить в людях, у світі добро і красу — значить, він має гарні і добрі очі, значить, він має гарну і добру душу. Той вартий щастя і радості на землі.

Від душі бажаю цього думчанам!

Галя Скремета
м. Львів

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Джиммі Картер заявив, що їде до Нікараґуа на переговори поміж урядом і його противниками, які протестують проти грошевої девалюації, що її оголошено в неділю. Роберт Пастор, директор латино-американської програми при президентському центрі ім. Дж. Картера, каже, що уряд Нікараґуа є під тиском домагань вищих заробітних платень, котрі тільки приспішать поворот надзвичайно високої інфляції.

Замість квітів на могилу

св. п. Юліяна Сухара

складаємо пожертву
на ФОНД ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ.

Д-р Богдан і Ольга ФАРАОНІВ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

Марії Лампіка-Марічки

у вівторок, 12-го березня 1991 р.
будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в церкві св. Івана Хрестителя — Гантер, Н. Й., о год. 10-ій рано;
в церкві Пресвятої Богородиці в Норт Порт, Фльорида, о год. 8:30 рано.

Про згадку в своїх молитвах просимо друзів, приятелів і знайомих.

РОДИНА

ПОДЯКА

Цією дорогою складаю щиру подяку друзям-одноклясникам реґензбурзької гімназії і юних пластових літ мого дорогого МУЖА

бл. п. мґра

БОГДАНА МИСЬКА

за щедрий дар в сумі 1,065.00 дол. зложений на пластові видання для молоді в першу невимовно болючу річницю його смерти.

Нехай Всемогучий Господь винагородить вам усім стократно за ваші добрі серця.

ЗІРКА МИСЬКО зі сином ЕРАСТОМ

Філядельфія, лютий, 1991 р.

Повідомляємо, що дня 22-го лютого 1991 року з волі Всевишнього відійшла у вічність наша найдорожча МАМА

бл. п.

ІВАННА БІЛАН
ур. САГАЙДАК

У нашому горі ми не всилі висловити нашу вдячність кожному зокрема. Тому цією дорогою складаємо щиру подяка Всечеснішому о. Л. Ґолдадеві за відправлення похоронних обрядів, як рівнож за зворушливі прощальні слова для покійної.

Ми вдячні Н. Канюдзі й О. Лопатинській за сердешну опіку і поміч в часі довгої її недуги.

Сердешно дякуємо д-рові К. Рогозинському за сумлінну опіку в часі її недуги.

Складаємо подяку М. Лозинській і З. Сидорак за зворушливі прощальні слова в домі жалоби.

Щира подяка членкам Марійської Дружини, всім приятелям й знайомим за численну участь в похороні та вислови співчуття і пожертви на Служби Божі.

Син — ОЛЕСЬ БІЛАН з дружиною МІНОДОРОЮ
Дальша родина:
інж. МИКОЛА ГНАТІВ
ОЛЬГА КАРПИШИН
ЛЮБА ЛОЗИНСЬКА

ФУНДАЦІЯ УВУ
ОРГАНІЗУЄ ОДИНАДЦЯТУ З ЧЕРГИ (ТРИДЦЯТИДЕННУ)

СТУДІЙНУ ПОЇЗДКУ
„СТЕЖКАМИ БАТЬКІВ ПО ЕВРОПІ"

(в тому перший раз в Україну)

від 3-го липня до 1-го серпня 1991 року для студентів від 18-25 року життя. (під проводом проф. Петра Ґоя).

ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ В УКРАЇНІ: у Львові оглядини історичних пам'яток св. Юр, Високий Замок, Старинний Ринок, Шевченківський Гай, Університети, зустрічі із студентською молоддю і професорами, відвідини установ, згодом Берестечко, Зборів, Тернопіль, Почаїв, Івано-Франківськ, Олесько, Коломия, Карпати.

ЗГОДОМ: Венеція, Рим, Помпеї, Монте Карльо, Женева, Монтро і Париж.

В часі перебування в Мюнхені, крім курсів поїздки в Альпи Ґарміш, Зальцбурк, Міттенвальд, Відень, Дахав і Пух, де спочивають мощі правнучки князя Володимира Великого (Український День).

Як частина СТУДІЙНОЇ ПОЇЗДКИ, СТУДЕНТИ можуть одержати кредити **за один або два курси** (Elective or Independent Studies). Оплата за курс 250.00 дол. (порівняй в ЗСА за три кредити від 600-1,100 дол.).

1. Слов'янська культура і цивілізація (3 кредити)
2. Історія Східньої Европи (3 кредити)
3. Семінар — Українці в діяспорі: вибрані проблеми.
4. 3 кредити в любій ділянці із німецького університету за попереднім домовленням з вашим коледжом чи університетом (Indep. studies).

КОШТИ: дорога літаком LUFTHANSA до Мюнхену; EURAILPASS на два тижні першої кляси поїзди, повне утримання в інтернатах, готелі, частинне харчування, автобус на льокальні і цілоденні поїздки, — 2,950.00 до 3,250.00 дол.

З огляду на обмежену кількість місць (24) першенство мають перші зголошення.

За **ІНФОРМАЦІЯМИ, АПЛІКАЦІЯМИ на СТУДІЙНУ ПОЇЗДКУ І СТИПЕНДІЇ** просимо зголошуватися до **30-го березня 1991 р.** на адресу Фундації.

а) **ТРАНСПОРТ:** літак Eurailpass, звертатися негайно на адресу відомої української аґенції (залучуючи чек на 250.00 дол.).

KOBASNIUK TRAVEL INC.
157 Second Ave., New York, N.Y. 10003. Tel.: 1-212-254-8779

б) В справі програми і стипендії: **д-р Петро Ґой, тел.: 1-212-254-1571 або 1-212-353-3029**

UKRAINIAN FREE UNIVERSITY FOUNDATION
P.O. Box 1028, New York, N.Y. 10276

43-ій Відділ Союзу Українок Америки
з приємністю повідомляє та щиро запрошує на

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР
Анни Максимович

З НАГОДИ ПОЯВИ ЇЇ КНИЖКИ ВІРШІВ

РОЗГУБЛЕНЕ НАМИСТО

Вечір відбудеться

в суботу, 16-го березня 1991 р. о год. 5-ій по пол. в Ґалерії УОКЦентру у Філядельфії, Па.

В програмі беруть участь:

д-р Наталія Пазуняк — вступне слово, ред. Ольга Кузьмович, акторка Ліза Чепіль, співачка Надія Оранська, піяністка Леся Рудий, д-р Андрій Максимович та авторка.

Ведуча програмою — **Людмила Чайківська.**

Прибудьмо на цей цікавий вечір, послухаймо віршів збірки „Розгублене намисто" і привітаймо авторку, при перекусці.

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Добродіїв Фонду Катедр Українознавства.

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію в п'ятницю, 15-го березня 1991 року, о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці, в Озон Парку, Н. Й. за Блаженнішої Пам'яті:

ВАСИЛЯ АНДРІЄВСЬКОГО
інж. ЯРОСЛАВА ЗУБАЛЯ
МИКОЛУ ІВАНИЦЬКОГО
ІВАНА КОРДУБУ
ІВАНА КОРОСТИНСЬКОГО
інж. РОМАНА КОСА
ред. ОСИПА НОВИЦЬКОГО
д-ра БОГДАНА ОЛЕСНИЦЬКОГО
ВАСИЛЯ ПАПІЖА
АНДРІЯ і д-ра ДАРІЮ САВДИК
МАРІЮ СІДЛЯРЧУК
д-ра ВАСИЛЯ СОКОЛИКА
МАКАРА УЖВІЯ

Всіх Вп. Жертводавців ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Добродіям ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
(ФКУ)

У глибокому смутку повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що в неділю, 3-го березня 1991 р. згинув трагічно в летунській катастрофі в Кольорадо Спрінґ, Кольо. на 44-му році життя

наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І СИН

бл. п.

Андрій Олег Боднар

віцепрезидент фінансів American Express Co. **Канада і член дирекції** American Express Bank **Канада.**

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 9-го березня 1991 р. о год. 12-ій полудня в українській католицькій церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.

Залишені у глибокому смутку:
дружина — ХРИСТИНА
доні — СТЕФЦЯ І КАТРУСЯ
батько — МИРОН
та ближча і дальша родина в Америці й Україні

Наукове Товариство ім. Шевченка
Українська Вільна Академія Наук
Український Науковий Інститут Гарвардського Університету

запрошують членів й українське громадянство на

ОДИНАДЦЯТУ РІЧНУ НАУКОВУ

ШЕВЧЕНКОЗНАВЧУ КОНФЕРЕНЦІЮ

у якій вузьмуть участь:

Відкриття і вступне слово:
Пізнавання Шевченка .... **Григорій Грабович,** Український Науковий Інститут Гарвардського Університету
Тарас Шевченко — проблема свободи ..... **Віталій Дончик,** Інститут Літератури АН УРСР
Національна своєрідність поезії Тараса Шевченка .... **Роман Гром'як,** Тернопільський Державний Педагогічний Інститут
Тарас Шевченко і Громади .... **Марко Антонович,** Українська Вільна Академія Наук
Закриття .... **Леонід Рудницький,** Наукове Товариство ім. Шевченка

Буде виставлене образотворче мистецтво Тараса Шевченка у репродукціях, у заряді Ярослави Ґеруляк.

Конференція відбудеться у суботу, 16-го березня 1991 р. о год. 4-ій по пол. у домі НТШ, при 63 Четверта авеню, між 9 і 10 вулицями у Ню Йорку

ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ КАВА І СОЛОДКЕ.

В. Шарван і П. Гаравус очолили 127-ий Відділ УНС

Баффало, Н. Й. (Д. Пітолай). — Загальні збори, які відбулися в неділю, 3-го лютого, відкрив голова Управи Василь Шарван. Розпочато їх спільною молитвою „Отче наш" і віддано шану однохвилинною мовчанкою колишньому довголітньому фінансовому секретареві св. п. Марії Гаравус і тим членам, що відійшли у вічність від часу останньої каденції.

Голова відділу В. Шарван попросив до президії пароха української католицької церкви св. Миколая

В. Шарван

о. Мар'яна Процика, голову Баффалівської округи Романа Конотопського та представників братських організацій Максима Петручка від Братського Союзу, М. Михалова від СУК „Провидіння" і Михайла Юрківа від УНПомочі.

На внесок з залі, щоб зборами проводив голова Відділу, В. Шарван подякував за довір'я і прочитав порядок нарад, який прийнято.

Протокол з минулорічних зборів відчитала мґр Надя Ільківська, який прийнято без змін. За фінансового секретаря св. п. Марію Гаравус звітувала голова контрольної комісії Оксана Бережницька.

У звітовому часі на 1-го січня ц. р. Відділ начисляв 383 грамоти, з того 294 дорослих, 56 діточих і 33 акцидентових.

У 1990 році прийнято 9 членів, сума їх забезпечення 39,000 дол.

Касир Петро Гаравус звітував про фінансовий стан Відділу.

Голова Відділу Василь Шарван у своєму звіті сказав, що Відділ є у доброму стані завдяки добрим і працьовитим секретарям. Василь Шарван очолює 127-ий Відділ уже 14 років. За його каденції був делеґатом на кожну конвенцію УНСоюзу, включно на останній 32-ій Конвенції, яка відбулася торік, працював у Комісії преси і в Комісії резолюції. Українська радіопрограма Василя Шарвана в Баффало кожної суботи на хвилях етеру оголощує Український Народний Союз. Пригадує українським радіослухачам і заохочує їх, щоб молоді батьки ставали членами, набували забезпечення-грамоти для себе, своїм дітям і внукам в УНСоюзі. Голова В. Шарван подякував членам Управи за співпрацю в минулій каденції та просив далі працювати для добра Відділу і української громади.

Голова контрольної комісії Оксана Бережницька сказала, що у звітовому часі 127-ий Відділ УНС поніс болючу втрату: 25-го липня 1990 року відійшла у вічність довголітня працівниця в лавах УНС, рекордовий секретар Відділу св. п. Марія Гаравус. Її відхід болюче відчуває Відділ. Не стало особи, яка завжди жила нашим Відділом та старалася допомогти йому в рості. Її обов'язки перебрав та виконував чоловік покійної Петро Гаравус, за що ми щиро вдячні йому.

Контрольна комісія в складі Оксани Бережницької, Михайла Гнатіва і Дмитра Ільківського провела 2-го лютого перевірку дололоводства рекордового секретаря та скарбника, найшла оба діловодства у зразковому порядку.

На основі заслуханих звітів відбулася дискусія.

Голова контрольної комісії Оксана Бережницька поставила внесок на уділення абсолюторії управі Відділу із особливим признанням і подякою за працю св. п. Марії Гаравус і Петрові Гаравус.

На 1991 рік головою Управи вибрано Василя Шарвана, а його заступником — Дмитра Пітолая.

Після вибору Управи голова Відділу В. Шарван попросив голову Баффалівської Округи Романа Конотопського до слова. Р. Конотопський подякував за запрошення, передав привіт від Головного Уряду УНСоюзу. Р. Конотопський говорив про перебіг нарад і зміни, які ввійшли в життя після 32-ої Конвенції, про студентські стипендії, побажав успіхів вибраній Управі.

Представники Братських Союзів склали усні привіти і побажали Управі успіхів в 1991 році.

На цьому голова В. Шарван закрив річні збори, подякував присутнім за довір'я і вибір.

Чи справді...

(Закінчення зі стор. 2)

віччі на послуги Церкви прийшли хрестоносці — духовно-лицарські ордени, як і війська васальних володарів.

У XIX сторіччі можна говорити про pax britannica, коли Великобританія стала головною силою, яка вирішувала про долю світу. Великобританія — хоч вийшла переможно в останній війні — не затримала своєї імперіяльної позиції у світі й її місце поволі почала займати Америка.

Чи ця великодержавна позиція ЗСА дозволяє говорити про pax americana? Це не таке просте й умовне питання. Після останньої війни на світову арену вийшла стара імперія, підсилена виграною війною, Совєтський Союз. Із Совєтським Союзом ЗСА були в постійній холодній війні від першого дня закінчення війни, яку спільно виграли, і це не давало підстав говорити про „пакс амерікана". Правда, Америка розбудувала свої військові залоги в різних стратегічних пунктах нашої землі, не тільки в Европі, але в Азії й інших частинах світу, де існують військові бази, як в Кореї, Індонезії, Туреччині. Та все ж таки повної контролі Америка не має навіть у себе під порогом, бо вже ось тридцять років пильнує цього передсіння вірний совєтський слуга Кастро на Кубі.

Крах комуністичної доктрини в Совєтському Союзі, а з нею і совєтської господарської системи міг принести перемогу Америці. З крахом комунізму й інтернаціоналізму в Совєтському Союзі, як і в усіх інших відроджених комуністичних країнах, прийшло національне відродження, що може дати підвалини під очікуваний новий порядок у світі. На жаль, це відродження національної свідомости й самобутньости не знаходить зрозуміння в американській політиці. Навпаки, американський Уряд радше підтримує зцентралізований Совєтський Союз як основу стабільности на цих великих просторах з розрахунком на нові можливості для експансивної економічної діяльности. Це становище американської політики ще й посилила війна на арабській землі для змонтування союзного фронту, який дістав підтримку Москви. Тож побудова нового порядку, про яку говорить президент Буш, не може відбутися без участи Совєтського Союзу. Совєтський Союз скрахував як система, але існує як воєнна потуга, як великодержава. При американській підтримці він може і затримати своє великодержавне становище, а вслід за тим і вирішувати про отой новий порядок у світі.

Порядок у світі, як це ілюструє Римська імперія, не можна побудувати виключно на переможній військовій силі; для цього більше потрібний культурний вантаж, що його несе переможна армія. Рим приніс своє право, досконалу адміністраційну систему й велику геленістичну культуру та запевнив мирне життя. Політика Риму до підбитих народів була гнучка. Про те знаємо з Біблії, як Пилат обмив руки від справи Христа і передав її місцевому судові в Юдеї, чи теж з історії війни за Єгипет на прикладі останньої цариці з роду Птолемеїв Клеопатри, яка зв'язалась з непереможним Цезарем, а згодом з Марком Антонієм, який одружився з нею і в цей спосіб увійшов у давню царську родину.

В наш час новий порядок у світі можна закладати на гуманістичних ідеалах, в основі яких особиста свобода і національна свобода та справедливі засади для співпраці держав-народів для покращання культурних, економічних, соціяльних і екологічних обставин життя на нашій землі, що — хочемо цього чи не хочемо — є власністю всього людства. Чи може Америка виконати це почесне завдання в цей знаменний історичний момент? Ліквідація холодної війни принесла таку можливість. Та ліквідація холодної війни незавершена, доки існує ще остання імперія у світі. Лише розподіл імперії на національні незалежні держави може запевнити перемогу в холодній війні. Американська політика не виявила повної підтримки оцим національним рухам, що повинні б принести умови для створення нового порядку у світі. Допомога розбитій імперії відтягає встановлення цього нового порядку та, що більше, може принести відродження цієї імперії, бо вона мілітарно ще сильна, розпоряджає багатомільйоновою армією, її військові залоги стоять у звільнених країнах, і в Польщі, і в Чехо-Словаччині, ба навіть у Німеччині, не Східній Німеччині, але тепер вже об'єднаній, а її некоронований імператор тільки й чекає на те, щоб у вінку Нобелівської нагороди миру порішувати про новий порядок у світі. Тоді мали б ми не pax americana, а pax sovetica.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 10-го БЕРЕЗНЯ 1991 р.

Трентон, Н. Дж. Річні збори Б-ва Вільні Козаки 116-ий Відд. о год. 3-ій по пол. в залі УНДому при Джеремая авеню. На порядку нарад: звіти Управи і К. Комісії та вибір Управи на 1991 р. Проситься всіх членів взяти участь. — Управа.

Греко-католицька...

(Закінчення зі стор. 2)

вала в Київській Русі в самих початках її християнства та в минулому столітті, прилученням до території Києво-Галицького Патріярхату існуючі епархії Мукачівсько-Ужгородську і Перемиську".

Другий лист порушує непринадне становище українців-русинів Пряшівської епархії, яка перебуває так само у важкій кризі. Тут її словакізують особливо за теперішнього ординарія єпископа Івана Гірки. Синод звертає увагу Апостольської Столиці на факт, що близько 200,000 наших вірних „опинилися під натиском інших національностей, зокрема словацької, яка не виявляє пошани до їхньої мови та обрядовости, що панувала раніше у Пряшівській епархії, а перетягають на словацьку мову і звичаї цілі русько-українські села".

В обличчі того, наш Синод звернувся до Папи, щоб іменовано для русинів-українців Пряшівщини окремого єпископа-ординарія, „який продовжував би традицію попередніх єпископів (Діонізія Нярадія, Павла Гойдича, Василя Гопка) в духовній і церковній злуці з усією Греко-Католицькою Церквою та її віковими традиціями".

Це два надзвичайно важливі документи, в котрих наша ієрархія боронить насущних прав нашої Церкви і народу, що їх різні чужі „опікуни" та деякі слабодухи й коньюнктурники з власних рядів намагаються послабити, поділити, аби так над нами можна легше панувати. За цим також криються різні підступні дії давніх перетендентів на одвічні українські землі та на нашу Церкву, помісність та патріярхальний устрій якої не до вподоби деяким нашим сусідам. Добре, що в цій справі прозвучав однодушний голос наших Владик.

Весняні мотиви

(Закінчення зі стор. 2)

тішилася вона, як поверталися її вихованці до рідної оселі. Яких пестливих слів вона їм тільки не говорила. Свято вірила, що приносять добро до господи. Та й шана була від людей, що безмежна доброта пригортала навіть птахів. Власне доброзичливе ставлення до звірят і птахів — „братів наших менших" — було добрим прикладом для нас.

Відколи повернулися лелеки, на подвір'ї кипіла робота: перебирали картоплю, просушували насіння, оглядали реманент, бо вже кликала земля-годувальниця. Чорний, мов галчине крило, звенигородський чорнозем — славний і родючий. І як господар не пошкодував душевного тепла і вклав працю рук, — віддячувалася йому земля сторицею багатим урожаєм.

Лиш плугатирі в поле, а лелеки — за ними. Парують свіжовкраєні **скиби**. Любила я як пахне рілля. Вже й притомився Гнідий — невеликий кінь сусіди. Підганяють його батіжком, а крок у крок чимчикує бузько, до сліз смішними ногами міряє селянську ниву. Гордо виступає і є в нього якась стриманість у виваженій поставі, лиш очі виблискують завзяттям. Чап, Чап. Нахилився, підібрав виорані личинки жуків, свіжі корінці трав. І далі простує полем.

Раптом з-під однієї скиби блискавкою майнула польова миша. Від несподіванки лелека аж стрепенувся, але вмить цибаті ноги наздогнали втікача. Спритно підкинув звірка, швиденько проковтнув, а після, мов засоромлено оглянувся — чи не було свідків його поспіху.

Клопотів додалося нашим лелекам — квартирантам, **як** з'явилося двоє маленьких леленят. Жовтодзьобі ненажери цілоденно вимагали їжі, і батьки по-черзі відлітали на пошуки поживи. Лиш хтось з них показався над гніздом, зчинявся шалений галас і, як по змові, відчинялися ненаситні горлянки. А потім вчилися літати. Дорослі ревно опікувалися молодими, але й змушували до науки життя. Нераз підштовхували малечу до краю гнізда. Ще слабенькі ніжки дрижали від страху, а крильця безсило стріпувалися, — ще не пора до лету. В один погідний день відважилося — розгорнуло крильця і... сторчма впало в копицю сіна. Сполошені батьки-лелеки підлетіли до невдахи, мов руками, обабіч підтримали недосвідчене пташеня, винесли до гнізда. І тут взаємопоміч, а ще й яка зворушлива.

Лелеки почувалися вільно на подвір'ї. Жили дружно з усією пташиною родиною. Були повноправними власниками — ходили, де подобається, всюди заглядали, нишпорили в підшіпчині. Але минало літо. Надійшов золотокосий серпень. Лелечина сімейка почала збиратися у вирій. Довгими і ще теплими надвечір'ями простоювали вони над гніздом. Журно підносили дзьоби, клекотіли прощальні пісні своєю гортанною мовою. Одного ранку вони здійнялися на крила у блідо-голубу височінь неба. Покружляли над нашою хатою і, хоч вже зникли з обрію, та все ще довго линуло їх тужливе курликання.

Шкода, що в стейті Ню Йорку неможливо зустріти лелек, кажуть, вони начебто прилітають десь аж під Канаду. Може виберуся туди, щоб хоч глянути на білих птахів з чорними відмітинами. На птахів мого дитинства.

ПРАЦЯ

РІЗНЕ

Пошукую помочі у віднайденні історії моєї родини. Не маю нікого між живучими з родини, щоби дістати якінебудь інформації. Маю тільки метрику народження моєї мами з такими даними: **мама Іванна Рудницька, донька Івана й Варвари Болеховських, нар. 24-го листопада 1900 р. в Галичині.** Буду дуже вдячна за яку небудь поміч-інформації.

Barbara Anna Lozzari RN, BS
Brookfield Farm
RD #2, Box 175
Middle Road
Hebron, N.Y. 12865

РОЗШУКИ

КУЧМУ ЯРОСЛАВУ КОНСТАТЕНІВНУ
(з дому Шеремета), замуж. за гр. кат. свящ. Кучмою Антоном з Підгаєць Тернопільської обл. (виїхала перед війною в Німеччину, пізніше в ЗСА), розшукує:
Чуловський Богдан
УРСР, 284 006
м. Івано-Франківськ
вул. Гагаріна 187/119

НА ПРОДАЖ

FUNERAL DIRECTORS